

Handleiding voor het verzamelen van bevallingsamples

Is de bevalling afgerond en zijn de materialen opgeslagen?

Werkdagen tijdens kantooruren (ma-vr 08:00 uur – 17:00 uur)

Bel het Servicebureau van Lifelines

050 – 361 1113

Buiten kantooruren, weekenden en feestdagen

Bel de dienstdoende NEXT doktersassistent

06 – 55 256 461

NEXT nummer:

Hoe gebruikt u deze handleiding?

U leest in deze handleiding wat er van u verwacht wordt rondom de verzameling van materialen voor NEXT. Deze handleiding bestaat uit 2 delen.

Deel 1 – Checklist te gebruiken tijdens de bevalling

Op bladzijde 2 vindt u een overzichtslijst van alle handelingen die voor en tijdens de bevalling van u gevraagd worden. U gebruikt deze lijst als werkdocument én checklist. Vink op de checklist af welke materialen er zijn afgenomen en noteer álle gegevens, zoals datum en tijdstip. Bewaar de ingevulde handleiding altijd bij de afgenomen materialen.

Deel 2 – De procedure voor het verzamelen van de materialen

Op bladzijde 3 en verder vindt u uitgebreide achtergrondinformatie over alle handelingen die nodig zijn voor het verrichten van een succesvolle verzameling en opslag van NEXT materialen.

Neemt u bij onduidelijkheden of vragen gerust contact op met het Servicebureau via 050 – 361 1113.

Deel 1. Checklist tijdens de afname van samples

1. Vanaf weeën

Swab: Afname datum: __-__-__ **en tijdstip:** __:__ uur

Swab vagina afgenomen (Voor werkwijze afname zie blz. 4)

Na afname: direct in de vriezer bewaren.

Is er vruchtwater verloren voordat de swab werd afgenomen?

Ja / Nee

Bloedafname in deze volgorde (zie blz. 5)

Bloed: Afname datum: __-__-__ **en tijdstip:** __:__ uur

Geel → minimaal **30 minuten** op **kamertemperatuur**, dan in koelkast

Paars → **direct** in de **koelkast** bewaren

Rood → minimaal **30 minuten** op **kamertemperatuur**, dan in koelkast

Zwenk (**zwenken = echt op de kop houden**) alle buizen **10x** op en neer na afname.

Bewaar alle buizen rechtop in het bijgeleverde schuim-rekje bij de juiste temperatuur (blz. 15).

2. Geboorte

Navelstrengbloed (zie blz. 6)

Bloed: Afname datum: __-__-__ **en tijdstip:** __:__ uur

Geel → minimaal **30 minuten** op **kamertemperatuur**, dan in koelkast

Grijs → op **kamertemperatuur** bewaren

Paars → **direct** in de **koelkast** bewaren

Rood → minimaal **30 minuten** op **kamertemperatuur**, dan in koelkast

Er is afgenomen: alléén veneus bloed **of** veneus én arterieel bloed

Zwenk alle buizen **10x** op en neer na afname. Bewaar alle buizen rechtop in het bijgeleverde schuim-rekje bij de juiste temperatuur (blz. 15).

Placenta biopten: Afname datum: __-__-__ **en tijdstip:** __:__ uur

Placenta biopten (Voor werkwijze afname zie blz. 7-8) **Na afname** in de **koelkast** bewaren

Amber: Placenta biopt basale plaat (oppervlakkig maternale zijde)

Transparant: Placenta biopt parenchym (in de diepte)

Op de placemat invullen (blz. 9):

Placenta gewicht (gram)

Placenta geboortedatum

Placenta geboortetijd

2 placenta foto's maken (blz. 10), stuur de foto's naar bevallingnext@lifelines.nl

3. Na bevalling

Afname datum: __-__-__ **en tijdstip:** __:__ uur

Ontlasting moeder (**zwarte zakje**) (Voor werkwijze afname zie blz. 11-12)

Na afname: direct in de vriezer bewaren.

4. Geboorte (kind)

Afname datum: __-__-__ **en tijdstip:** __:__ uur

Eerste ontlasting baby (**groene zakje**) (Voor werkwijze afname zie blz. 13-14)

Na afname: direct in de vriezer bewaren.

Deel 2. De procedure voor het verzamelen van de materialen

Het is belangrijk dat u zich vooraf goed informeert over alle handelingen en dat u bekend bent met de procedure. Bekijk ook de NEXT instructie video, hierin wordt de afname van navelstrengbloed en het nemen van de placentabiopten ook met beelden weergegeven.

Heeft u tijdens de voorbereiding vragen over NEXT, neem dan contact op met het Lifelines Servicebureau (op werkdagen tussen 8:00 – 17:00 via telefoonnummer 050 – 361 1113).

Inhoudsopgave:

	Samples	Pagina	Afname moment
1	Swab vagina	4	Vanaf 1 ^{ste} vaginale toucher bij evident in partu
2	Bloed van de moeder	5	Vanaf weeën tot aan max. 48u na bevalling
3	Navelstrengbloed	6	Direct na klemmen van de navelstreng
4	Placenta biopten	7-8	Direct na geboorte placenta
5	Placenta gewicht	9	Direct na geboorte placenta
6	Foto placenta	10	Direct na geboorte placenta
7	Ontlasting moeder	11-12	Vanaf bevalling t/m 1 ^{ste} ontlasting na geboorte
8	Eerste ontlasting baby	13-14	Bij eerste ontlasting van de baby
9	Opslag samples	15	Na alle afnames
10	Inhoud bevallingskit	16	

Materialen

De NEXT deelneemster beschikt zelf over een NEXT bevallingskit. Mocht zij deze kit vergeten zijn, pak dan een bevallingskit uit de onderzoekbak van NEXT, te vinden op de verloskamer en te herkennen aan het NEXT logo.

Om de biomaterialen goed af te kunnen nemen vragen wij u de volgende materialen zelf beschikbaar te stellen:

1. Een stuwband voor de bloedafname. Bloeddrukmeterband kan als alternatief ook.
2. Een alcohol doekje / gaasje met water om de navelstreng schoon te maken.
3. Een vriezer voor de opslag van ontlasting.
4. Een koelkast voor de opslag van bepaalde bloedbuizen.
5. Kraam-mat om op de weegschaal te leggen t.b.v. hygiëne.
6. Schaar voor het afknippen van de vliezen.
7. Weegschaal voor het wegen van de placenta.
8. Fotocamera (voorkeur op smartphone) voor het maken en versturen van de placenta foto's.

1. Swab vagina

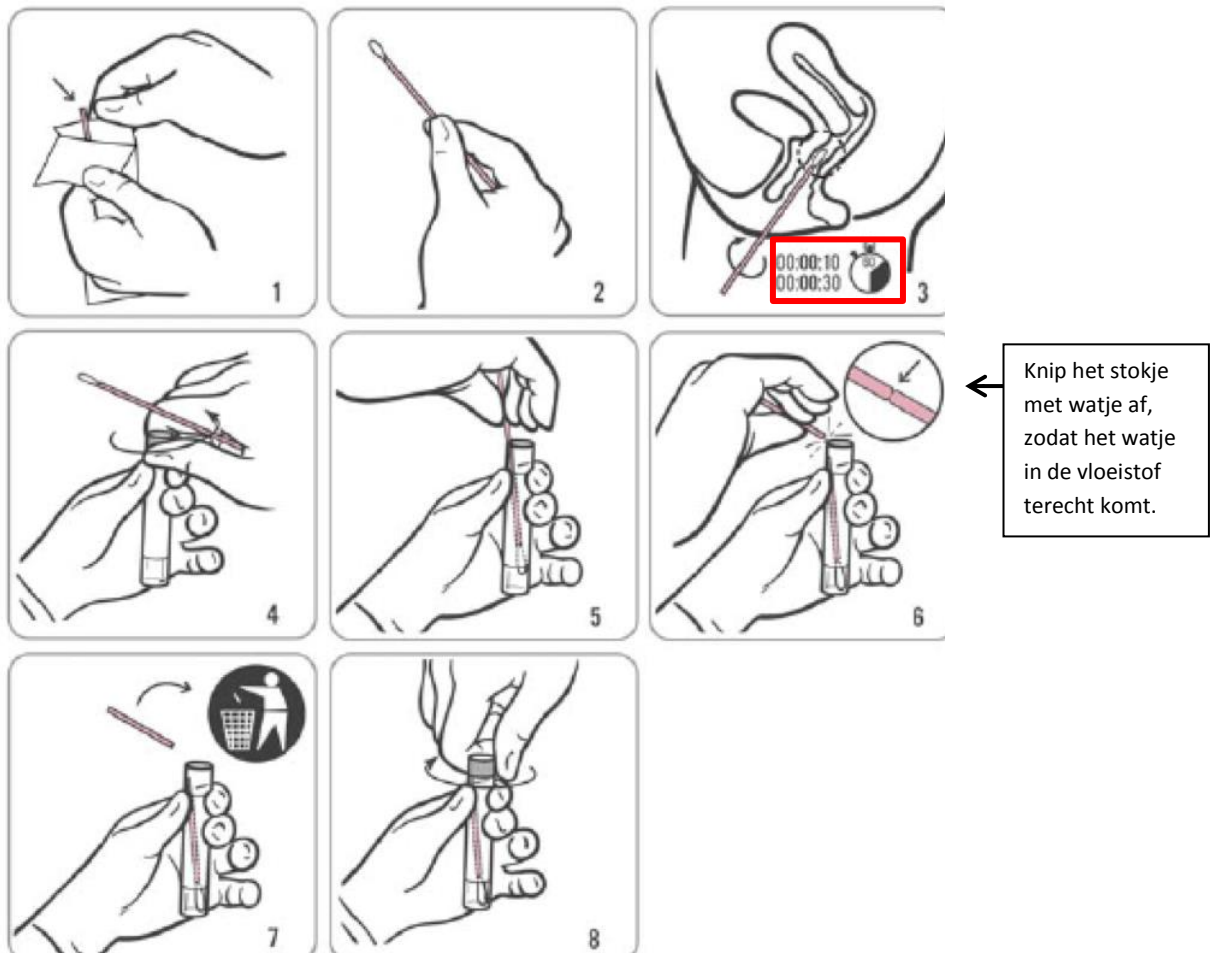
Let op: neem de vaginale swab af vóór het aanbrengen van gel voor de toucher.

Benodigheden:

- Cryo buisje met vloeistof bestemd voor swab
- 1 afnamestokje (zitten 2 in een verpakking, is maar 1 nodig)

Afname:

- Om de swab af te nemen, volg de aanwijzingen zoals hieronder aangegeven (afb. 1).
- Na afname, zet de swab **rechttop** in het rekje in de vriezer en bewaar deze in de vriezer.

Afbeelding 1. Stapsgewijze afname van de vaginale swab.

Geef aan op **Deel 1 checklist (blz. 2)** op welke datum en op welk tijdstip de vaginale swab is afgenomen.

Geef aan op **Deel 1 checklist (blz. 2)** of er vruchtwater is verloren vóór afname van de vaginale swab.

2. Bloed moeder

Let op: neem pas bloed af wanneer er weeën zijn.

Benodigheden:

- Afname naald (vacutainer)
- Stuwband of als alternatief bloeddrukmeterband (niet aanwezig in bevallingskit)
- 3 bloedbuizen (Serum SST II (gele dop), K2 EDTA (paarse dop), Serum CAT (rode dop)) zie afbeelding 2.

Afname:

- Neem het bloed af. Door het vacuüm van de buizen worden deze vanzelf gevuld.

Vul de buizen met bloed (zie hieronder) in deze volgorde :

1. **Geel** (Serum SST II)
 2. **Paars** (K2 EDTA)
 3. **Rood** (Serum CAT)
- Zwenk (zwenken = op de kop houden) de buizen 10x en zet de buizen **recht**op in het rekje.
 - Laat buis nr.1 (**geel**) en nr.3 (**rood**) minimaal **30 minuten** bij **kamertemperatuur** staan voordat ze in de koelkast worden gezet.
 - Buis nr. 2 (**paars**) moet **direct** in de **koelkast** worden bewaard.

30 minuten kamertemp.

Direct in koelkast

30 minuten kamertemp.

Afbeelding 2. De drie bloedbuizen op volgorde van afname, inclusief bewaar behandeling na afname.

Geef aan op **Deel 1 Checklist tijdens de afname van samples (blz. 2)** op welke datum en welk tijdstip het bloed is afgenomen.

3. Navelstrengbloed

Let op: het navelstrengbloed moet direct na het klemmen van de navelstreng worden afgenomen, want anders stolt het bloed en is dat is ongewenst. Het liefst prikt u de vene (ader) aan, dit mag op meerdere plekken. Indien er niet voldoende bloed verkregen kan worden, mag u ook de arteriën (slagaders) gebruiken. Noteer bij afname of er alleen veneus, of veneus én arterieel bloed is opgezogen.

Benodigheden:

- Alcohol doekje of gaasje met kraanwater (niet aanwezig in bevallingskit)
- Spuit en naald
- 4 bloedbuizen (Serum SST II (gele dop), PAXgene (doorzichtige dop), K2 EDTA (paarse dop), Serum CAT (rode dop)) zie afbeelding 3.

Afname:

- Draai de naald op de spuit.
- Maak de navelstreng schoon met een alcohol doekje/gaasje met kraanwater.
- Prik bij voorkeur een veneus vat aan (dikste vat).
- Zuig het bloed op met de spuit tot 30mL (zie indicator spuit).
- Indien nodig, prik meerdere keren in het vat om tot een totaal van 30mL bloed te komen.
- Prik met een gevulde spuit met de naald door de dop van buis 1.
- Vul de bloedbuizen aan tot iets onder de bovenkant van het etiket in deze volgorde :
 1. **Geel** (Serum SST II) → na afname minimaal 30 min. op kamertemperatuur, daarna in de koelkast.
 2. Doorzichtig (PAXgene) → na afname buiten de koelkast.
 3. **Paars** (K2 EDTA) → na afname direct in de koelkast.
 4. **Rood** (Serum CAT) → na afname minimaal 30 min. op kamertemperatuur, daarna in de koelkast.
- Zwenk (zwenken = op de kop houden) de buizen 10x en zet de buizen **recht**op in het rekje.

1
Minimaal 30 min.
op kamertemperatuur
dan in koelkast

2
Buiten de koelkast

3
Direct in koelkast

4
Minimaal 30 min.
op kamertemperatuur
dan in koelkast

Afbeelding 3. De vier buisjes bloed op volgorde van afname, inclusief bewaarconditie na afname.

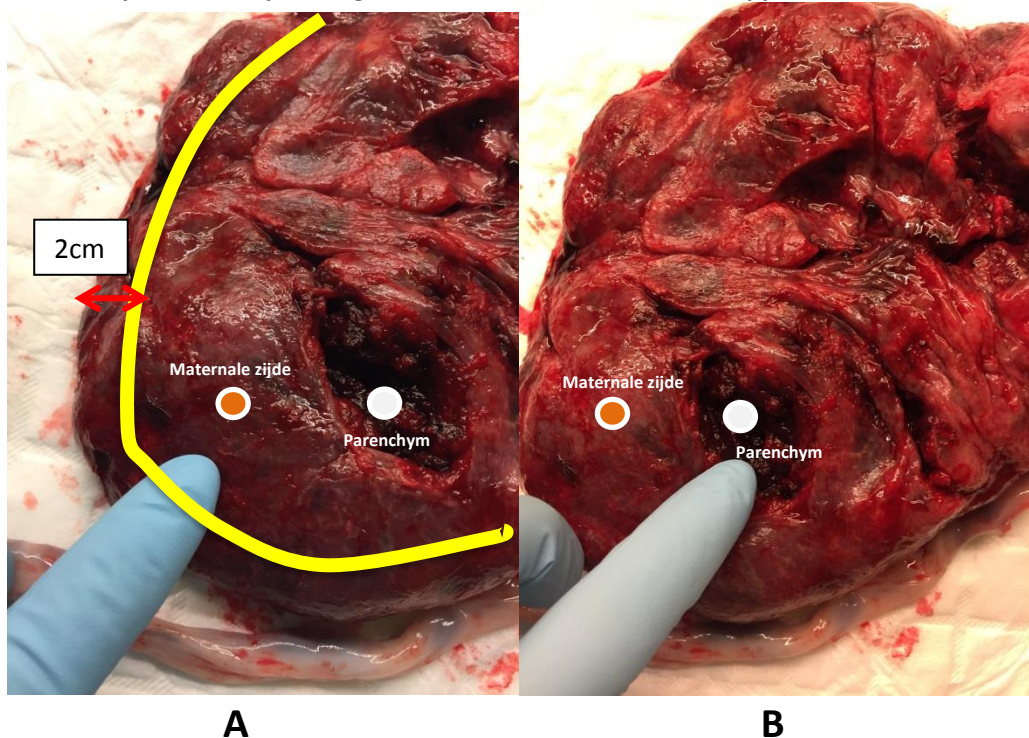
4. Placenta biopten (maternaal, oppervlakte en parenchym, in de diepte)

Let op: neem de biopten zo snel mogelijk na de geboorte af. Bij voorkeur binnen 10 minuten na geboorte placenta.

Benodigheden:

- Kraam-mat (niet aanwezig in de bevallingskit)
- Pincet
- Chirurgen schaar
- 1x 5ml buis amber kleurig (voor biopt van de basale plaat, dit is oppervlakkig aan de maternale zijde (moeder-zijde)), inclusief vloeistof (RNA later)
- 1x 5ml buis transparant (voor biopt het parenchym, dit is losmazig weefsel in de diepte), inclusief vloeistof (RNA later)
- Placenta placemat

Waar worden de placentabiopten afgenomen (zie amber en witte stippen):

Afbeelding 4. A: De vinger wijst naar **maternale zijde** (oppervlakte). Dat is het deel waar de vliezen NIET direct aan de placenta zitten. B: de vinger wijst naar **parenchym** (in de diepte).

De biopten moeten binnen de gele lijn afgenomen worden, 2cm van de rand (afbeelding 4A).

Afname van de biopten (basale plaat / maternaal):

Placenta biopten oppervlakkig aan maternale zijde (afbeelding 4A)

- Er zit vloeistof in het buisje. Open het amberkleurige buisje voorzichtig.
- Neem van de maternale zijde op 2 verschillende plekken een biopt (glanzende deel/bovenste 'laagje'), zie afbeelding 4A.
- Pak met de bijgeleverde pincet oppervlakkig een stukje glanzend placentaweefsel. Knip met het bijgeleverde schaarje een klein stukje direct (erg oppervlakkig) onder de pincet af.
- Het biopt **mag in totaal niet groter** zijn dan de zwarte stip: ●
- Doe beide biopten in het amberkleurige buisje zodat ze in de vloeistof komen zwenk eventueel.

Afname van de biopten (parenchym):

Placenta biopten parenchym (zie afbeelding 4B)

- Herhaal bovenstaande met het doorzichtige buisje, maar neem nu biopten af van het parenchym.
- Neem in de diepte van het losmazige weefsel een kleine pincetpunt vol en knip eronder af.
- Het biopt **mag in totaal niet groter** zijn dan de zwarte stip: ●
- Doe beide biopten in het transparante buisje zodat ze in de vloeistof komen, zwenk eventueel.
- Zet vervolgens beide buisjes rechtop in het rekje in de koelkast.

Afbeelding 5. Amber kleurige (maternale biopten) en transparante buisje (parenchym) met vloeistof. In ieder buisje komen 2 placenta biopten.

5. Placenta gewicht (zodra mogelijk)

Benodigdheden:

- Eventueel tweede kraam-mat (niet aanwezig in bevallingskit)
- Weegschaal (niet aanwezig in bevallingskit)
- Schaar (zoals gebruikt bij de biopten)
- Placenta placemat

Gewichtsbepaling:

- Placenta schoon deppen, stolsels eraf halen.
- Navelstreng afknippen van de placenta door deze aan de basis af te knippen.
- Knip met de schaar ook de vliezen om de placenta eraf, zie afbeelding 6.
- Leg een kraam-mat in de weegschaal en zet de weegschaal op '0'.
- Weeg de placenta.
- Vul het placenta gewicht in op de placemat.

Afbeelding 6. Illustratie hoe de vliezen van de placenta geknipt worden.

6. Twee placenta-foto's nemen

*Let op: S.v.p. géén naam op de placemat zetten. Gebruik **alleen** het **NEXT nummer**. Neem **vooraf** contact op met het Servicebureau (050 – 361 1113) indien het NEXT nummer onbekend is.

Let op: Leg de placenta niet over het NEXT nummer of een liniaal heen.

Benodigheden:

- Placenta placemat

- Smartphone of camera

- Noteer op de placemat:
 - NEXT nummer (6 cijfers)*
 - Locatie geboorte placenta
 - Geboortedatum placenta
 - Geboortetijd placenta
 - Placentagewicht
- Leg na de geboorte van de placenta deze op de placemat. De liniaal moet duidelijk zichtbaar.
- Maak foto 1 recht boven de placenta: Foetale kant (navelstreng insertie). Liniaal moet ook nu weer goed zichtbaar zijn.
- Draai de placenta om.
- Maak foto 2 recht boven de placenta: Maternale kant.
- Indien afwijkingen te zien zijn (bv. infarcten, abcessen, vreemde verkleuringen, vreemde insertieplek van de navelstreng, of vaten door de vliezen, etc.) maak hier ook een specifieke foto van.
- Stuur alle foto's op de hoogste kwaliteit naar bevallingnext@lifelines.nl.
- Vul als onderwerp mail het bijbehorende NEXT nummer van de vrouw in.
- Voeg eventueel commentaar/informatie toe in de mailtekst.

NB. In het geval dat een LLnext deelnemster in het ziekenhuis bevalt, dan wordt u verzocht de placenta in te sturen naar de patholoog o.v.v. LLnext deelnemster, inclusief het nummer op indicatie waarvoor de vrouw werd ingestuurd.

7. Ontlasting moeder (3 stappen)

Let op: neem ontlasting af tijdens de bevalling of de eerste mogelijkheid ná de bevalling.

Let op: gebruik voor deze verzameling het **zwarte** zakje met bijgeleverde witte buisjes.

Benodigheden:

- Zwart plastic zakje (1)
- 3 pipetjes (2)
- 3 kleine buisjes (3)
- Schaar (4)

Optioneel te gebruiken:

- Handschoenen
- Ontlastingopvanger (2x)
- Opvangbak
- WC-papier (niet bijgeleverd)

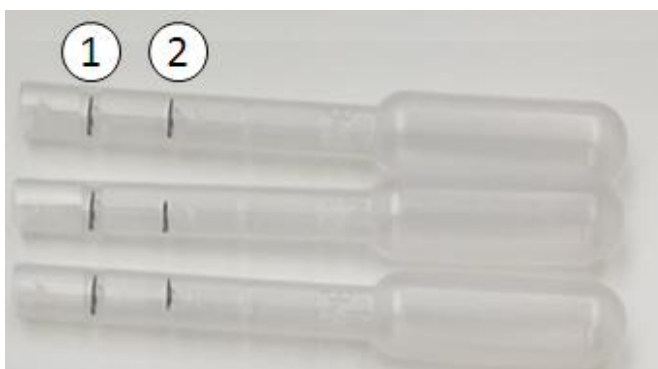
Afbeelding 7. Benodigheden afname ontlasting moeder.

(kleuren van de materialen kunnen afwijken)

Stap 1: Verzamelen van de ontlasting met een pipet

Zodra de ontlasting beschikbaar is, kunt u met de pipet (afbeelding 8) de ontlasting verzamelen.

- Knijp het ballonnetje bovenaan de pipet voorzichtig in en houd het uiteinde van de pipet in de ontlasting.
- Druk het pipetje tot ongeveer streep 1 in de ontlasting en laat het ballonnetje voorzichtig los.
- De ontlasting wordt omhoog gezogen. Het kan tot boven streep 2 uitkomen, dit is niet erg.
- Veeg de buitenkant van de pipet af met (wc-)papier.

Afbeelding 8. Drie pipetten met zwarte streepjes

Stap 2: Het overbrengen van de ontlasting in de pipet naar het buisje met witte dop

Vul in totaal 3 buisjes met ontlasting. Gebruik steeds een nieuw pipetje en buisje.

- Breng het uiteinde van de pipet over in het kleine buisje met de witte schroefdop (afb. 9).
Let op: probeer hierbij geen contact te maken met het schroefdraad.
- Knip het pipet met de ontlasting erin af bij streep 2 (afbeelding 10).
- Het stukje pipet valt in het buisje. Draai de witte dop erop.

Overig materiaal kunt u weggooien in de prullenbak.

Afbeelding 9. Buisje met witte schroefdop

Afbeelding 10. Knip pipet af bij streep 2

Stap 3: Buisjes met witte dop verzamelen in het zwarte zakje

- Vul eerst de afname datum in op de sticker van het zwarte zakje (afbeelding 11).
- Doe de 3 buisjes met ontlasting in het zwarte zakje.
- Sluit het zwarte zakje af.
- Bewaar het zwarte zakje **direct** in de **vriezer**.
- Let op dat u de juiste buisjes in het juiste zakje doet. Verwissel deze niet per ongeluk met de ontlasting van de baby.

Afbeelding 11. De drie witte buisjes en het zwarte zakje met afname sticker

8. Eerste ontlasting baby (meconium)

Let op: gebruik voor deze verzameling het **groene** zakje met bijgeleverde groene buisjes.

Let op: als er nog geen meconium is, graag het groene zakje meegeven aan de moeder. Zij kan het thuis verzamelen en in de eigen vriezer opslaan. Het wordt later opgehaald.

Benodigdheden:

- Groen plastic zakje (1)
- 3 pipetjes (2)
- 3 kleine buisjes (3)
- Schaar (4)

Optioneel te gebruiken:

- Handschoenen
- wc-papier (niet bijgeleverd)

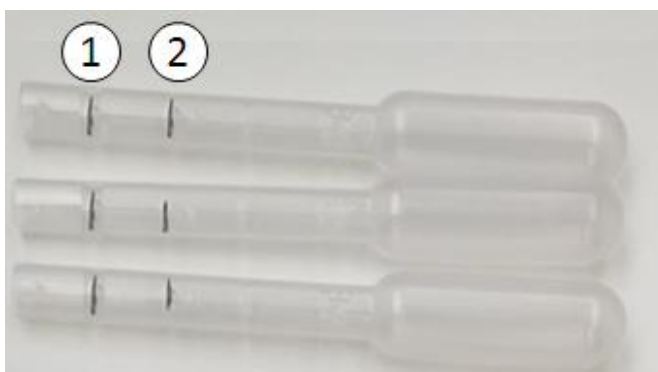
Afbeelding 12. Benodigdheden afname ontlasting baby.

(kleuren van de materialen kunnen afwijken)

Stap 1: Verzamelen van de ontlasting met een pipet

Zodra de eerste ontlasting van de baby beschikbaar is, kunt u met de pipet de ontlasting verzamelen (afbeelding 13).

- Knijp het ballonnetje bovenaan de pipet voorzichtig in en houd het uiteinde van de pipet in de ontlasting.
- Druk het pipetje tot ongeveer streep 1 in de ontlasting en laat het ballonnetje voorzichtig los.
- De ontlasting wordt omhoog gezogen. Het kan tot boven streep 2 uitkomen, dit is niet erg.
- Veeg de buitenkant van de pipet af met (wc-)papier.

Afbeelding 13. Drie pipetten met zwarte streepjes.

Stap 2: Het overbrengen van de ontlasting in de pipet naar het buisje met groene dop

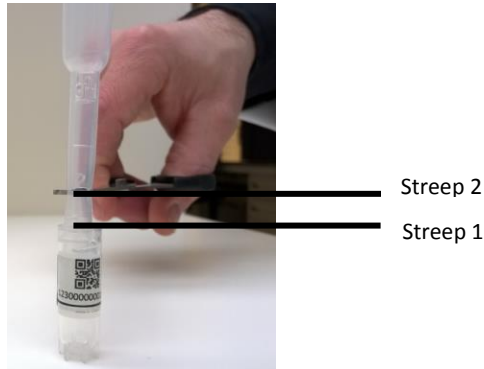
Vul in totaal 3 buisjes met ontlasting. Gebruik steeds een nieuw pipetje en buisje.

- Breng het uiteinde van de pipet over in het kleine buisje met de groene schroefdop (afb. 14).
Let op: probeer hierbij geen contact te maken met het schroefdraad.
- Knip het pipet met de ontlasting erin af bij streep 2 (afbeelding 15).
- Het stukje pipet valt in het buisje. Draai de groene dop erop.

Overig materiaal kunt u weggooien in de prullenbak.

Afbeelding 14. Buisje met groene schroefdop.

Afbeelding 15. Knip pipet af bij streep 2.

Stap 3: Buisjes met groene dop verzamelen in het groene zakje

- Vul eerst de afname datum in op de sticker van het groene zakje (afbeelding 16).
- Doe de 3 buisjes met ontlasting in het groene zakje.
- Sluit de groene zak af.
- Bewaar **direct** in de **vriezer**.
- Let op dat u de juiste buisjes in het juiste zakje doet en deze niet per ongeluk verwisselt met de ontlasting van de moeder.

Afbeelding 16. De drie groene buisjes en het groene zakje met afname sticker.

9. De laatste stap: opslag van de samples en bellen Servicebureau

Let op: Na afname en opslag van alle monster, bel het Servicebureau Lifelines **050 - 361 1113**

- Het is belangrijk dat u de afgenomen materialen juist opslaat, omdat anders de materialen niet meer bruikbaar zijn voor verder onderzoek.
- **Bewaar deze ingevulde (blz. 2) handleiding bij de bijbehorende materialen.**
- Gebruik de schuimen rekjes om de materialen rechtop neer te zetten.
- Scheid de materialen van moeder en kind met behulp van de twee schuimen rekjes.

Hieronder ziet u welke materialen waar opgeslagen moeten worden.

Kamertemperatuur	Koelkast	Vriezer
Bloed: PAXgene	Bloed: K2EDTA (direct in de koelkast)	Vaginale swab
	Bloed: Serum STTII (minimaal 30 min. op kamertemp.)	Ontlasting moeder
	Bloed: Serum CAT (minimaal 30 min. op kamertemp.)	Ontlasting baby
	Placenta biopten (direct in de koelkast)	

Tabel 1. Overzicht biomaterialen en bijbehorende bewaarcondities.

Graag alle niet gebruikte materialen bij de verzamelde samples leggen. Deze worden samen met de afgenomen samples meegenomen.

Hartelijk dank voor uw hulp!

Mocht u vragen hebben over deze handleiding, dan kunt u contact opnemen via

vragennext@lifelines.nl

Bijlage 1. Inhoud van de bevallingskit

Aantal	Artikel
1	Handleiding Bevallingskit
1	Schuim 3x4
1	Schuim 2x4
1	Placemat
1	Zakje Bloed Moeder
1	Zakje Navelstrengbloed
1	Zakje Vaginale Swab
1	Zakje Placenta Biopten
1	Ontlasting set Moeder
1	Ontlasting set Baby

NXTBEVPART001: Zakje Bloed Moeder

Aantal	Artikel
1	Vacutainer naald
1	K2EDTA (paars) + Barcode
1	Serum_SSTII (geel) + Barcode
1	Serum_CAT (rood) + Barcode

NXTBEVPART002: Zakje Navelstrengbloed

Aantal	Artikel
1	Spuit 30mL
1	Naald
1	K2EDTA (paars) + Barcode
1	Serum_SSTII (geel) + Barcode
1	Serum_CAT (rood) + Barcode
1	PAXgene (grijs) + Barcode

Mocht de inhoud van de kit niet compleet zijn, neemt u dan alstublieft contact op met het Servicebureau via 050 - 361 1113

NXTBEVPART003: Zakje Vaginale Swab

Aantal	Artikel
1	Buisje met vloeistof + barcode
1	Afnamesetje

NXTBEVPART004: Zakje Placenta Biopten

Aantal	Artikel
1	Pincet (steriel)
1	Chirurgenschaartje (steriel)
1	Amber buis, 4,5mL RNAlater + Barcode
1	Heldere buis, 4,5mL RNAlater + Barcode

NXTBEVPART005: Ontlasting set Moeder

Aantal	Artikel
2	Handschoenen
1	Ontlasting opvangbak
2	Fecesvangervang
1	Schaar (normaal)
1	Zwart zakje + barcode + sticker
3	Pipetten met twee strepen
3	Witte Cryo buisjes + barcodes

NXTBEVPART006: Ontlasting set Baby

Aantal	Artikel
2	Handschoenen
1	Schaar (normaal)
1	Groen zakje + barcode + sticker
3	Pipetten met twee strepen
3	Groene Cryo buisjes + barcodes